Byxe oronuudai proletaarinar, negedegtii!

№ 175 (2208)
1937 onoi aavgustiin
1
VOSKRESEEND

14-xi ZILEE GARNA

Buriaad-Mongoloi Ynen

Byxexolboonoi Komuniis (bolşevig) Paartiin Buriaad-Mongoloi Moziin Komiteedai, Buriaad-Mongoloi Avtonoomito Soveed Socialiis Respyyblikiin Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai yder byriin gazeeta

Redaakeliin aadrus:
Ulaan-Yde goorod,
Ceentrsojauziin, 19.

№ sen 10 mynge.

DAIN BA FAŞIIZMDA ESERGYYSEXE

Delxein imperaliis dainai exilhen yderhөө xoişo xorin gurban zil yngerbe. Tere dain xadaa dyrben zilei torşo soo yrgelzelze xyn tyrelxitende ilangajaa xydelmerişen tariaaşan aradta jaaxa argagyi jixe hyidgai garza, jadaral zyderelii yzyylhen baina. Tere dainai yjede 10 milioon tooto xydelmerişen ba tariaaşad aluulagdaa hen. 20 milioon xyn şarxataza hoxor doxolon bolzo azal xexe şadalgyi invaliiduud bolso yldehen baina.

Tere dainai zogsohonhoo xoişo arban jyhen zil yngerebeş, ene zilnyydei xugasaa soo kapitaliis gyrenyyd dotor dain seregei baidal, dainai beledxel zogsoogyi yrgelzelze bain baina. Hyylei xeden zilyyd soo abaad xaraahaa: Urla- Ameerikada- Boliivi ba Paragbai xojor dailaldahan baina. Japoonoi imperaliistnuud bolol Xitad oronii dailaza xitalai nelieed jixe gazariinь ezeeed baina. Itaaliiin faşiistnuud Abisiini ulasii dailaza, xeden uun mingan zoniinь xiudaad, dynөө өөhediingөө medelde ruulaabdi geze xaşxaraldana. Itaaliin ba Germaaniin faşiistnuud byxeli zilhee ylyy sag oo Ispaaniiin arad zoniii intereencelen dobtolzo, xeden minan xynei şuhii adxaza baina. Germaaniiin ba Itaaljiin faiistnuud xadaa gansa Ispaaniii baad zogsoxo bişe myn zyyn a dunda Evroopiin zarim gyenyydii: Çexoslovaaki, Aavst- ba busadii ezelen abxa helgeteigeer galzuu beledxel eze baina.

Mynөө delxein bymberseg deee dainai gal tyimer ahaagdaa exileed baina. Kapitaliis gyenyyd, ilangajaa faşiis gyreyyd şine dainai beledxelii galiu tyrgeneөr jabuulza baina. Işeelxede, Germaaniiin, Itaaliin ba Japoonoi faşiistnuud olbol gyrenceigөө byxii azauiji (azyiledberi, xydөө azal, aansport ba busad) dainai erilnyydii xangaxada zoriuulza ibiaad jabuulza baina. Faşiizm olbol dain myn, faşiizm bolol daijii beledxegşe, daiji ysxegşe galzuu byrzyaaziindik ituura myn. Zilhee zil jirexe yri delxein şine dainai daxin abtagdaxiin ajuul xursadaza aina.

Şine imperaliis dainai beledel, dainda xereglegdexe zer ebsegei urgaxatai xamta bişe işe foormiin beledxelnyyd jieer jabaza baina

Gadaadiin razveedkanuud olbol өөhediingөө xoroto uzөgai şpionaaziin ba hyidelei xydelmeriii manai oron otor jabuulxaa oroldono. Idener xadaa ene muuxai oroto xydelmeridөө trockiisuxaarinai xara boguudii, Ixe oronhoo urbagşad ba prelaatelьnuudii xereglehen baia. Iime buzar muuxai xoroto abuulganuud trockiis-buxaaintan tuxaçeevskitan ba bişe usa şpioon kontrrevoliycioono ryypenyydii eliryylen usadxahan xereg deerehee eliteer xaruulagdaba. Xedii iime jabuulganuudii xebeş manai oron dotor tedener biraxagyi daa manai dotoodiin xeregei organuud tedeniii doronь buta soxixo. Ede bygede deerehee baisaaxada mynөө zilei aavgustiin negenei yder ulasxoorondiin baidalai jixe xөrsadahan yjeleөr toxiooldobo.

Jyyb gexede, mynөө Itaaliiin ba germaaniiin faşiistnuud naruun Evroopiin byrzyaazno demokratiis gyrenyydei, neп tyryyn Aangli, Fraanciindemokratiiznuudai esergyysexe xyselgyi pozinca bariza baihan deerehee Ispaanida bolzo baigaa daiji ulam yrgelze, intervencedexe jabadalaa byri yrgedxeze byri xomxoi tyseb zoxioozo baina. Ilaja Mysoliini 15 divizi sereg Ispaanida elьgeexe geze tyseb zoxioogood Giitlerte elьgehen baina. Gadana Japoonoi imperaliistnuud hyylei yjede Xoitө-Xitadta dobtolgo xeze exileed xeden mingaad sereg japoonhoo xitadta asaraza baina.

Kapitaliis gyrenyydte iime baidal baibaş yrgen azalşan aradai dunda dain seregte esergyysexe xydeleen, eb nairamdalta baidalai tyleө temesexe temesel yrgeneөr jabaza baina.

Eb naramdalai xysete, yrgen aradai froont ulam yrgedeze, ulam bexizeze baina. Dain seregtei temesexe xydeleende gansa xydelmerişen tariaaşan xabaadalsana bişe myn olon tymen inteligeence-erdemted, uranzoxioolşod, dooktornuud ba bişed olooroo xabaadalsaza baina.

Dain seregte, faşiizmda esergyy gol xysen jyyb gexede, komuniis internacionaalai udaridalga doro jabaza, bexizeze baigaa **aradai froont** myn bolno. Aradai froontdo xabaadagşad oron byri olon bolzo baina.

Dain seregte esergyy aguu jixe xysen jyyb gexede, byxii delxein 6 xubiin negeniii czelhen aguu jixe SSSR oron myn. Manai Soveed Xolboon bolbol bygedeniitiin eb nairamdal ba ajuulgyi baidalai tyleө temesexe temeselei tyseg myn. Eb nairamdalii, Liiga naacii bexizyylxiin talaar manai Soveed gyrenton jixeer oroldozo, eb nairamdalai tyleө temesexe temeseldө demokratiis ulasuudii xabaaduulza eb nairamdalii bexizyylxiin tula manai Soveed zasageselte susaltagyigөөr xydelmerilze baina.

Manai zorilgonuud gebel Exe oronoigoo oboroonii bexizyylxe, kapitaliis xyrieelelgii martangyi bolьşeviig heremzee ulam xursadxaxa eb nairamdalai tyleө temesexe, azalşan byxenei politikan edibxii deeşedxeze, tedenei bolьşeviig heremzii xursadxaza negeş xariiin şpioonei, diversaantiin, xorologşiin manai orondo jireze, azyiledberiiin ba alban gazarai oronguudta şurgaza şadaxagyigөөr byxii xydelmeriee tabixa jabadal bolno.

Dybçaanovai zurag. ILAZA GARXABDI!

X. Namsarain.

Xariuu belen xezeedee

Deerhee naran tujaaraad,
Delxei dorhoo seseglee.
Haruul uxaan gerelteed,
Haixan sojol delgeree.
Soveed SSSR orondo
Socialiis baidal mandana,
Sogtoi ong bajarnuud.
Solbon choor jalarna
Xariit manai xabiiiji
Xatuu bulad xysiiji
Xaldan jirөөn daisanda
Xariuu belen xezeedee!

* * *

Gal şuhaar amilban
Galzuu faşiis boomonuud,
Demii naaşaa yngelzөөş
Delxei şamai arsana.
Yxeleiş xara ydernyyd
Ylii nyxiiş maltuulaad,
Xobdog xorton şamaiji
Xonogiiş xylieen ugtuulna.

* * *

Bulta delxein azalşan
Bolьşeviig mergen curtaalaar,
Xamta xysөө negedyylen
Xaluun zorigoor ilaxa!
Byrxeg baidal babardaad
Byxe oronuud gerelteed,
SSSR şingieer selmeze
Seseg nabşaar namaalxa!

Kreemliiin jixe ordon soo ulaskoorondiin geoloogiin 17-dugaar kongreesei delegaaduudta zoriuulagdahan uulzalga bolbo

Ulasxoorondiin geoloogiin 17- dugaar kongreesei delegaaduudta zoriuulagdahan uulzalgii Kreemliiin jixe ordon soo ijyyliin 28-da SSSR-ei Aradai komisaarnarai soveedai tyryylegşe nyxer Moolotov xebe. Tus uulzalgan deere zasagai geşyyd, kongreesde xabaadahan gadaadiin ba manai gyrenei delegaaduud, erdemten soveedei niitiin ba xeblel gazeetanuudai tyleөlegşed—xamta minga şaxam xynyyd suglarba.

Nyxөd V.M. Moolotov, V.J Çybaxa, A.I. Mikojaan, V.I. Mezlauuk gegşedei zaal soo yzegdexede suglaragşad yni ulaan, nerjeme ovaacaar ugtaba.

Myn baha preziidiymei stoloi saana nyxөd M.M Litvinov, M.I. Ryximovіç, Soveed Xolboonoi maarşalnuud A.J. Jegorov S.M. Bydioonni nyxөd N.A. Bulgaanin, K. Bauuman, SSSR-ei Akadeemi nauukiin prezideent akadeemik V.L. Komaroov, kongreesei prezideent akadeemik J.M. Gyybkin, SSSR-ei delegaaciin tyryylegşe, kongreesei viice- prezideent akadeemik V.A. Obryyçөv, Amerikiin delegaaciin tyryylegşe, Kongreesei viice- prezideent Filipps Smiit, Aangliiin delegaaciin tyryylegşe, kongreesei viiceprezideent professor E.B. Beejli, Fraanciin delegaaciin tyryylegşe, kongreesei viice- prezideent akadeemik Şaarlь Zakoob gegşed huunad.

SSSR-ei Aradai Komisaarnarai Soveedai tyryylegşe nyxer V.M. **Moolotov** delegaaduudta xandaza yge xelebe:

—Ulaan Moskvaada bolzo yngerhen ulasxoorondiin ene geoloogiin kongrees bolbol geoloogiin erdem uxaanai amzaltanuudii ulam ulam jixedxexe ba erdem uxaanai xydelnerişedei edibxiii ulam deeşeь yrgexede jixe yyrgenyydii ezelxe, myn, byxe oronoi arad niitiin onso şuxala intereesii xangaxa axa dyygiin xarilsaaji bexizyylxe xeregte ton jixe yyrge ezelxe geze bidener nailanabdi.

Ulasxoorondiin geoloogiin 17 dugaar kongreesei, ene kongreesei delegaaduudai ba erdemei byxii şin xudelmerişedei tyleө toost yrgexiimni şelegtii (Nerjeme aplodisneent)—geze nyxer Moolotov ygejөө dyyrgebe.

Ameerikiin delegaaciin tyryylegşe Filipps Smiit, soveelai delegaaciin tyryylegşe akedeemik V. A. Obryçөev nooнoi hamgan Morniis, kongreesei prezideent akadeemik I.M. Gyybkin, Ispaaniiin delegaaciin tyryylegşe Rojoo Gonees gegşed xariuu yge xelebe. Yge xelegşed bygedөөreө soveedai nauukiin aguu jixe dalтanuudii temdegleze, ulasxoorondiin geoloogiin 17 dugaar kongreesto imagta jixe uxaral ba tuhalamza yzyylheneinь tyleө nyxer Moolotoroi niuur deere Soveed zasagta jixe bajarii xyrgebe,

Azoovo—Çernomoorskiin xizaarai rajoonuud tariaanai xuriaalgii dyyrgeze baina

Krasnodaar, 27. (TASS). Azoovo—Çernomoorskiin xizaarai olonxi rajoonuudta tariaanai xuriaalga dyyrgeze baina. Slaviaanski, Preeçeski ba Mariaanskiin rajoonuudta koolosto tariaanai sabşalgii ysegelder dyyrgebe. Ivaanovskiin Timaşevskiin bişeş rajoonuudta yldөөn yseөn gektaar tariaaji mynөөder sabşaza dyyrgexe. Azoovo--Çernomoorskdo tariaanai urgasa xaanaş өөregyi zigde hain. Gektaar byriiin 19 ceentner ba byri deeşe tariaan abtaxa. Timaşөevskiin rajoonoi kolxoozuud dunda zişeegeer gektaar byriөө 24 ceentner tariaa soxizo abxa.

Ykraiiniin Leeninei komsomooloi Centraalьna Komiteedai pleenym bolbo

Kiijev. 26. (TASS). Ijyyliin 22 ba 25-ai ydernyydte Ykraiiniin Leeninei Komsomooloi Centraalьna Komiteedai pleenym bolbo.

Ene pleenymeer komsomooloi CK-ai sekretaarьta nyxer G.G. Syxiij gegşe xaaltatai (niuusa) duugaar hungagdaba.

Komsomooloingөө CK-ai biyrooji baha xaaltatai hungaltaar hungaba.

BK(b) P-iin MOZIIN XI KONFEREENCA xaagdaba

BK(b) P-iin Buriaad-Mongoloi moziin XI geer konfereenca Ijyyliiin 21-hөө 30 xyrter yrgelzelze dyyreb. Ijyyliiin 30-ai ydeşelen too byridxexe komiisiin tyryylegşe nyxer **Jakyboobski** niuusa hungaltiin byridxelii konfereencada medeesebe. Tiin mozkoomoi pleenymei geşyydte 65 xynii ba şalgaxa komiisiin geşyydte 7 xyniii hungaba.

Konfereenciin tygesxel deere nyxer **Dorziijev** yge xeleze, konfereenciin byridxelii tobşolbo. Konfereenciin delegaaduud bolbol negen hanaltai ba BK (b) P-iin Staalinai Centraalьna Komiteedta ynen şudarguu zagsaza bolьşeviizmiin xursa zebseg bolxo kriitike ba samokriitikii yrgeneөr delgeryylen azaxuin ba sojol bolbosoroloi froontnuud deere toxiooldohon alduu dutuunuud ulaan niuur, sagaan şarai saxingyi eliryylen şyymzelze zahaxa zalaruulxa zamuudii zaaxa ygexiin xamta, manai şuxala halbarinuud deere şurgan orozo xoroto hyidxelei xydelmeri jabuulza baihan aradai daisadii xogtaha eliryylze ba tedenei xoroto xydelmeriiin xoişoloniii buşuu şamdagai usadxaxa xeregnegen hanal niagta zorigoor xandaza xozomoo byteexe xydelmeriiin gol zorilgonuudii toboilgon gargaba. Myn BK(b) P-iin Centraalьna Komiteedai Pleenymei şiidxeberinyyd ba nyxer Staalinai tyyxete elidxelhee yndehe garhan odoo yderei şuxala zorilgonuudta xamşiigaa şamaza daişalan oroxii delegaaduudii uriaalan ygejөө dyyrgebe. **(Delegaaduud xyl deeree zogsozo internacionaal tataba).**

BK(b) Piin Moziin XI kanfereencaar hungagdahan mozkoomoi pleenymei geşyyd

1. Arxaarov M.J.
2. Aleksandroov F.A.
3. Aatrikov A.A.
4. Aganaajev D.B.
5. Baabyşkina Y.A.
6. Badmaajev L.B.
7. Barabaanov K.T.
8. Budaajev B.
9. Belьgaajev G.C.
10. Velikaanov M.G.
11. Voloviik M.I.
12. Voroncoov G.V.
13. Vaançikov B.
14. Grooss A.I.
15. Goroveenko M.M.
16. Dorziijev D.D.
17. Dzeeniit J. R.
18. Dorofeejev A P.
19. Jerbaanov M.N
20. Zyyjeva M.D.
21. Izootov P.T.
22. Ivanoov S M.
23. Kiselieev S.S.
24. Kaşaarov V.G.
25. Kyyraşiov A.T.
26. Kraavçenko J.D.
27. Konstantiinov A.T.
28. Kraavçenko J.G.
29. Lookteşov N.G.
30. Lagyyşkin I I.
31. Liaşkeviç M.I.
32. Markiizov A.A.
33. Maantiikov N.A.
34. Moteenov A.T.
35. Maaslov. D.K.
36. Morooxin V.P.
37. Madaajev D.A.
38. Moksoojev A.S.
39. Mizitdoorzin D.C.
40. Nikyylin P.G.
41. Neemov. B.Z.
42. Onxoonov A.A.
43. Orşaanski J.D.
44. Okoovin F I.
45. Poxosoojev J.T.
46. Petroov J.L.
47. Paatryyşev M N.
48. Popoov V.P.
49. Paarşin P.V.
50. Piatov M.G.
51. Riilьskajaa P.V.
52. Cereenov I S.
53 Spaaskij A.Z.
54. Stepaanov. J.A.
55. Sediix I.J.
56. Serçyygov I.V.
57. Tyyrkin Z.I.
58. Fedoryyk A.A.
59. Feedorov V.P.
60. Xoomçenko A.A.
61. Cedeenova G.
62. Şadaanov F.I.
63. Şestaak B.S.
64. Erdeneejev R.K.
65. Jaxniiin B.D.

BK(b) P-iin Moziin XI konfereenca deere niuusa duunai johoor hungagdahan, Mozkoomoi revizioono komiisiin geşyyd

1. Leebedev Ja. S.
2. Boldoonov I. A.
3. Mygdyyjev B. I.
4. Maramkyylьjev A. A.
5. Popoov N. N.
6. Xliistov F. F.
7. Mineejevaa D.V.

BK(b) PAARTIIIN MOZIIN KOMITEEDAI PLEENYM

Mozkoomoi negedygeer sekretaarьta nyxer JERBAANOV M. N. hungagdaba

Ijyyliiin 30-ai yder BK (b) Paartiiin Buriaad-Mongoloi moziin komiteedai emxidxelgiin pleenym bolzo, tereen deere mozkoomoi biyroogoi geşyydte niuusaar duugaa ygeze 11 xyniii hungaba. Mozkoomoi negedexi sekretaarьta nyxer M. N. Jerbaanovii, xojordoxi sekretaarьta nyxer A.A. Markiizovii ba gurbadaxi sekretaarьta nyxer V.G. Kaşaarovii hungaba.

Myn pleenym deere BK (b) Paartiiin mozkoomoi xytelberilexe partoorganuudai tahagii daagşada nyxer Kaşaarovii, Xydөө azalai tahagii daagşada nyxer Şestaagii, agitaaca ba propagaandiin tahagii daagşada nyxer Şadaanovii, Soveedxudaldaanai tahagii daagşada nyxer Konstantiinovii, nauuka ba harguuliiin tahagii daagşada nyxer Tyyrkinii, poliit—gegeerelei tahagii daagşada nyxer Barabaanovii, azayiledberiiin tahagii daagşada nyxer Aatrikovii, „Buriaad-Mongoloi Praavdiin“ xariuusalgata redaaktorta nyxer Orşaanski ba „Buriaad-Mongoloi Ynenei“ xariuusalgata redaaktorta nyxer Vaançikovii tomilobo.

BK(b) P-iin MOZKOOMOI BIYROO

1. Jerbaanov M.N.
2. Markiizov A.A.
3. Kaşaarov V.G.
4. Dorziijev. D.D.
5. Şestaak B.S.
6. Şadaanov F.I.
7. Orşaanski J.D.
8. Grooss A.I.
9. Kiselieev S.S.
10. Ivanoov S.M.
11. Izootov P. T.

Faşiizmda ba dainda esergyy temeselei aradai froontii yrgedxen bexizyylxe!

„Dain sereg bolbol genete hyzerze bolxo. Mynee yjede dain sereg sonosxogdoxogyi. Dain sereg xadaa jyrel genete exilşexe baixa. Zygeer eb nairamdalai xani baildagşadai poziica bexizeze baina geze nege talahaanb tooloxo bainab. Eb nairamdalai xani baildagşad bolbol eliteer xydeleze şadaxa baina, tedener xadaa oloniitiin hanalai xyse şdalda tyşeelchenei edeenei medelde, zişeelxede, Liigt-Naacii gexe melun instrymeentnyyd baina. Enel xadaa, eb nairamdalai xani baildagşadta pliyys bolno. Tedenei xysen jyyb gexede, dain seregte esergyy tedenei azaljabuulga bolbol yrgen oloniite aradaidura xyselde tyşedeg baina. Dain sereg xexii xysexe negeş arad byxedelxei deere yjei. Eb nairamdalai daisadii abaad yzexede; tedener xadaa niuusaar xydelmerilexe baatai bolxo baina. Enel xadaa, eb nairamdalai daisadta miinys bolno. Tiigebeş egeel iimehee edener bolbol ui gomodoloi aakt xexee şiidehen şingicer, seregei avantiuura xexee şiideze b lxo baina“

I.STAALIN.

Delxein Imperialiis dainai dyngyyd

Alagdagşad (dansalagdahaniinь) . . . . 9998771 xyn.

Xyndeer şarxatagşad . . . . . 6295512 xyn.

Xyngeer şarxatagşad . . . . . 14002039 xyn.

Ese medegdexeer ygei bologşod (Eneeen dotor pleende abtagşad) . . . . 5983600 xyn.

Dain baildaanaar garhan xaldabarita ybeşeneer ybedeze 1918 ondo yxegşed . . . . . 10000000 xyn

Rosii ,Germaani, Aavstro-Veengri ba Fraanca byri olon xynyydee aluulza aldahan baigaa.

Faşiizmda esergyy aradai froont bexizene!

Sereg dainda esergyy ulasxoorondiin yderte nyxer Dimiitrovai yge ton etigyylmeer duuldana:

„Ispaanidaxi baidalai tusgaar udxaşanaraan jyyb gexede, edener bolbol proletariaadai negedemel jabuulgiin agua jixe xysii, faşiizmda esergyy temeseldexi aradai froontiin xysii xaruulana:

Komuniis paartiin yysxeleer ba aktiivna xabaadalgaar baiguulagdahan, Ispaanidaxi aradai froont bolbol 1936 onoi fevraalьda koriesuudai hunguulida gaixamşag iltei tulahan baina.

Ispaanidaxi 1936 ondo sentiaabrida delexeii deere egeel tyryyşiin arada froontiin zasag tegtohon baina. Eneende kompaarti bolbol eeriin tyleelegşedii—Xesyysa Errandees ba Viscente Yribe gegşedii elьgeehen baina.

Komuniis paartiaar tolgoi Juulhan aradai froont bolbol faşiis yimyyleeşed ba interventnyydte şiidxeii sexiltoygeze şadaxa baina geze ispaaniin aradai gerolig temesei xaruulna.

Grazdaan dainii gal dylen soo aradai froont urgaza, bexizeze taina. Tereegeer xemxid xeglehen organizaacanuud urgaza, bexizeze yder byri bejebejedee dytdeze baina. Egeel iigeze, „respyybliikan zyyn“ ba „respyybliikan sojuuz“ xojoroi xoorondo, xydelmerişenei bygedeniitiin sojuuz ba azalai nacionaalьna konfederaaca xojoroi xoorondoxi komiteeduud baiguulagdaa hen. Negedemel socialiis zaluuşuudai federaaciin yysxeleer, Ispaanidaxi faşiizmda esergyy byxii zaluuşuudai sojuuz baiguulagdanxai. Ispaaniiin proletarjaada' negedemel paartii baiguulxa, Kataloniin negedemel socialiis paartiin zişeegeer, komuniis ba socialiis paartinuudii negedxexe beledxel jabaza baina.

Ispaaniiin kompaarti bolbol gerolig temeselei gal soo oloniitiin bodoto paarti bolon xatuuzaa: byxii geşyydens 1936 onoi fevraalьda bolhon hunguuliin yjede 32 minga baihanaa, 1937 onoi ijyynide 301 minga 500 boloo. Ispaaniiin oloniite azalşan bolbol komuniis paarti xadaa tedeniii zybzamaar xytelberilene, gansal aradai froont xadaa, ilaitii xangaza şadana gehen mederelеer dyyree.

Komuniis paartiaar tolgoi luulhan aradai froont bolbol revoliycioono Ispaaniiin ilaxa şiidxeii ysiaovi geeşe, gestapoogai trockiis aagentnuud, spioonuud ba diversaantnuudai byleg xadaa, aradai froontii unagaasii, Ispaaniii Giitler ba Myssolii niiin kolooni bolgoxoi oroldono geze eilgoxo xeregtei, Gestapoogai trockiis aagentnuud bolbol bodoto provokacioono xydelmeriii jabuulna, eb xadaa, xydeş azaxuiji baaldaar koi kiiviztaacalaxii, parlaamentii taraaxii nomlono. Şoolhulhan predsatelьnuudai ene gryype bolbol, xysete aradai aarmiii emxitxexe jabadalda esergyy, oberooniin udxaşanartai azyiledberiiin deerexi discipliined esergyy kontrrevoliycioono agitaaca jabuulna. 1937 onoi maarta harada Valeensideliryylegdehen trockiis-faşiistnuuiai xelseen, Kataloonido bolhon trockiis-faşiistnuudai yimeen,—ede xadaa, generaal Fraanxo ba tereeneei zedte yydeneeze ygexe oroldolgo myn ba trockiistnuud xadaa faşiizmiin agentyyre geeşe, aradai xoroto daisad geeşe geze byxe delxein urda yşee nege eliryylhen jabadal geeşe geze xaruulaa.

***

Fraanca—ene xadaa, faşiizmiin zamii aradai froontoor xaahan ba xaaza baihan, ispaanidaxi şinj, Komuniis paartiin yysxeleer aradai froontiin baiguulagdahan, 1936 onoi main 2-to bolhon parlaamentiin hunguuli deere reaakcii butasoxihon oron myn. Ynitaarna ba reformiis profsojuuznuudii negedxehen gabijaa Komuniis paartida xabaadaxa baina. Fraanca da aradai froontii baiguulxa jabadal bolbol xydelmerişenei xydeleenei xemzeleşegyi urgahan jabadaltai daşaramdahan baina. Azalai bygedeniitiin konfederaaca bolbol nege gilai torşo soo (1935 onoi dekaabriihaa 1936 onoi dekaabri xyrter) eeriingee gesyydei tooji 900 minganhaa 5 million xyrter oloşoruulhan baina. Hunguuli deere Komuniis paartiin tylee nege xaxad million hungagşad duugaa ygehen, yngeregşe hunguulinuudta depytaaduudai palaatada 10 komuniis depytaad orodog baihan baibal, hyylei hunguuli deere 72 komuniis depytaad orohon baina. 1934 onoi fevraalь haraada komuniis paarti 10 mingan gesyydtei baihan aad, 1937 onoi apreelьda 301960 gesyydtei bolhon baina.

***

Fraancadaxi aradai froontiin dyrşelii busa xeden ulasuulta haraalan haişaagdahan baina geze eli baina. Ameerikiin Xolbooto ştaaduudta negedelei loozong doro „azaxuin profsojuuznuudai Komiteedta“ xydeigen yrgedeze baina. Hyylei nunguuliin kampaaniin yjede, byxii demokratiis xysenyydei jabuulgii negedxexegehen komuniis paartii urida bolbol xaluun haişaal olozo' reaakcioncernuudai tysebii ebdehen baina. Japoondo bolhon hunguuli bolbol ene ulasta faşiizmda esergyy yzel ali zerge urgaab gaze xaruulhan baina gebel, faşiizmda xarşa xandadag kandidaaduudai tylee yngeregşe hunguulida 650 mingan xyn duugaa ygehen baibal, ene hunguuli deere nege milioon 200 mingan xyn duugaa ygehen baiua. Aradai froontiin tylee ali byxii agitaaca xexe jabadalii xorimzolohon baibaş, xydelmerişenciş, myn tariaaşanais organizaacanuudai dunda aradai froontii haişaaxa jabadal tyrgedehen baina.

Japoondo esergyy yndehenei negedemel froontiin tylee xitadai geroilig komuniis paarti amzaltatai temeseze baina.

Filippiaskiin aralnuul deere aradai yrgen froontdo imperaliizmde esergyy, faşiizmda esrgyy byxii demokratiis organizaacanuud oroxo baina.

Jixedxedee, faşiizamda esergyy xysenyydii negedxexe oroldolgo faşiis germaaniia byri byri xyseteigeer urgaza baina. 1937 onoi apreeliin 10-11-nei yder, Geenrix Maanniin tyryylelge doro, Pariizada boihon, germaaniiin aradai froontdo beledxexe komiteedai konfereence bolbol, faşiizmda esergyy aid, podpooli oruu namagdahan byxii xysenyydii negedxexe jixexen alxam myn baigaa.

Xydelmerişen angiin negedelei tylee ba faşiizmda esergyy byxii organizaacanuudii negedxexiin tylee temeseldexi yysxel ba udaridaxa yyrge bolbol komuniis internacionaalai seekcenyyd—komuniis paartinuudta xabaadaxa baina.

Eneendel amzalta oloro zaloog bii, jyyb gexede, nyxer Dimitrovai ton zyb temdeglelei johoor:

„Oeriin angiin ynen xybyyd, byrzyinertei jamarş xolboogyi ba bejee daahan sylеete eeriin aradai aşag tuhii xamgaalagşad, eseste xyrter ynen bodoto internacionalistnuud ba komuniistnuud bolbol proletaarьnarai zergede myn faşiizmda esergyy byxii paartinuud, organizaacanuud ba azalşanai gryypenyydei, demokratiis zizexen byrzyinerei, tariaaşanai ba intelegeenceenyydei xoorondo, faşiizm ba dain seregte esergyy temeselde negedxexii zvenoogai yyrgii xenheeş ylyydy yrgeze şadaxa baina“.

„Gansal xydelmerişegi, tariaaşan, azalşa iligeenci busa azalşadişe, myn darlagdahan canuud ba dain seyysxegşedte bejee daaba xa baidalaa zanuul ulasuudai azalşanii byдiinь xabaaduulxaar egiime eb nairamdalai gedemel froont xeregBymberseg delxein byxubinuud deere; Tookihoo exileed Loondon xtei, Nьjyy-Joorkohoo leed Beerlin xyrter gerhen, dain sereg yysxşedte esergyy, Evroopo Germaaniiin faşiizm esergyy, Daalьna-Vosto Japoonoi seregşedte egyysen ebteixen oroxonairamdalai froont xertei . . .

Dain baildaa yysxegdii ekonoomikiin ba potikan xemzeenyydeer xel Byhelegdemel Baida oraulxa xeregtei. Oe diingee xoroto hanalndii gyisedxexedee tedegermuudai bogonixon bza baixaar xaaza xabşaxixa xeregtei“.

G. DIMITROV

Delxein dain gargaşanut

(1914 onhoo 1918 xyrter).

Ulasuud	Gargaşa (miloon doll
Aangli	
Byxii Britaaniiin impeeri	
Beelegi	1
Fraanca	16
Greeci	
Itaali	7
Japoon	1
Portygaali	
Rymiini	
Rosii	13
Seerbi	
AXŞtaaduud	201
Xamtadaa	98
Aavstri Veengri	10
Bolgaari	
Germaani	23
Tyyrei	1
Xamtadaa	35
Byxii deere	134

(SOJUUZFOTO)

„Oehediingee yxel teeşe alxaxi geze uran zuraaşa Deeniiin zurahan şin' pl.kaad.

FAŞIIZM BOLBOL DAIN SEREG MYN

Dain seregii hyzergeegşed bolbol busadai teritoorii buliaan ezelexe eeriingee „erxii“ yni sonosxohon baina. Germaaniiin faşiizm bolbol Itaaliin faşiizmtai xamta Ispaanida faşiis yimee emxidxehen, ispaaniiin aradta esergyysen temeseze jabaa faşiis yimyyleeşedii xangadag ba zebsegledeg, tarxi otologşod faşiistnuudai otriaaduud ba bodoto aarminuudii Ispaani dagaedeg baina. Germaaniiin ba Itaaliin boombodoxo samoliodduud bolbol, Ispaaniin azana huugaa aradzonii xiudadag, Ispaaniin goroduud ba hunarinuudii butargadag baina. Germaaniin ba Itaaliin flooduud ispaaniin uhaar aaşalaldaza jabana. Germaaniin paroxooduud bolbol jirexe dain seregte eertee zoxistoi tysegiemeer baazanuudii baiguulxiin tulada, delxein dain seregei şine gulamtii hyzergeen gargaxiie tulada, Ispaaniiin Merookkodo ba Ispaanidaxi busa Aafrikiin ezemdelgenyydte bexizeze baina.

Japoonoi imperalizm bolbol Xitadai şine şine teritoorinuudii buliaan ezemdeze, tendee Mongoloi marioneetoçno zasag baiguulza (marioneetoçno zasag—ene xadaa, eeriin byrin erxegyi, busadai medelde baixa zasag.—Red.), mynee Xoito Xitadta dobtolgo xeze, Xitadtaa saaşadaa gynzegiixeneer deermeden dobtolxiin beledxel xeze baina. Germaani ba Japoon xojoroi xoorondo batalagdahan seregii niuusa xelseen—ene xadaa ene xojor ulasuudai faşiistnuud bolbol jixexen imperaliis avantiuura xexe dolexein şine baildaaji darii hyzergeexe zyilii şuxala bolgohon udxatai baina.

Germaaniiin faşiizm bolbol soveedai teritoorii, Ukraiinii buliaan ezemdexe gehen pregraama sonosxohon baina. Germaaniiin faşiizm bolbol Evroopodoxi Germaaniiin gegemooniii elite nomnolono. Eneeneins johoor, Germaani bolbol Italtii sadarai ulasuudta eeriin ezemdelgii boiguulaxa. Gexosloysakiin bejee daangi baixa baidalii xabaxe, eertee Aavstrii negdsen Gidyylxe Balkaan deere eeriin monopoldono ezemdelgii boiguulxa, eider seloto „dunde Evroopii“ baiguulxa johoroi baina. Ene programmin johoor, Fraanca bolbol „ug garbaibi daisandaa“ toologdono yldeglyylxed tabigdalaar baixa johoroi ba tereeneei zarim teritoriinuudaa baiixaan abtalan baixa jiibolbol.

Germaaniiin faşiizm bolbol koloniinuudii xubaaxe eriitei erid tatixa. Ene eriito bolbol eged tyryyn Aasiin esergyy tabigdana. Germaaniiin faşizmiin zanan adgaza baigaa, tede kapitalis ulasuudai jabuuldag. „agressida esergyysexegyi“ politikii xereglen, Germaaniiin faşiizm bolbol byril işeberigyi xorotoi bolxo baina. Germaaniiin faşiizm bolbol agressivna ulasuudai dunda eehediin sojuuznigeeşe Treocki ba tereenei baanda bolbol manai agua jixe Exe oroniii germaaniin ba japoonai kapitaliizmiin barisa bolgoxoo, tereeniii koloni bolgoxoo oroldono. Tedener xadaa, manai oroniii tatalan xudaldaxaa oroldono: Ukraiinii Germaanida, Nomogon dalai şadarii ba Amar myren şadarii—Japoondo.

Eder bolbol Zyyn Evroopodo xyrexe yrgen erxii germaaniiin faşistnuudta, Xitadta oroxo erxii japoonoi seregeiidee ygexe tuxai xelseze baina.

Spioonuud ba predaatelьnuud bolbol soveed oronoi xursaxan çasorolgoor—agua jixe Staalinai seraatnig nyxer N. I. Jezoovoor xytelegdehen, Dotoodo xeregei Aradai Komiaariaadaar eiryylegdeh gargagdaa Spioon xorologiin uurxaiji butasoxioon jabadal bolbol dain seregii hyzergeegşedee şangaxan soxitto bolxo baina. Eb nairamdalai byxii xani baildagşad bolbol Soveedai razveedkanuudai ene ilaitii xaluuuaar amrasalana Soveedai arad bolbol hun sereg hyzergeeşdei zangitaaradii olgoiog. oron ulasuudaa ooroonii bexizyylxe jabadalaar, daişalaxii eden baixa ba beremzetei baixa jiaadalii şangadxa'gaai ene zamletaaruulta xariun ygedeg baina. Nyxer Staalin bolgol BK (b) Paartiin Centraalna Komiteedai Plenym deere, 1937 onoi maartiin 3-da xelehen eiidxel dotoroo kapitaliis xyriceelelge tuxai oilgoxo şuxala baihaniii tusgaar temdeglexe zuuraa, iigeze xelehen baina: „ene xadaa, miin lexoohon fraaza bişe, ene bolbol ton reaalьna ba zoxidgyi yzegdel geeşe. Kapitaliis xyriceelelgedeg ene xadaa, eeriingee dotor socialiis zuram baiguulhan nege oron, Soveed Xolboon bii, tereenhee gadana azabaidalai kapitaliis xeb tyxeli jabuulza yrgelzelheer baidag ba Soveed Xolbooniі xyriceelen, tereeniii dobtoloxiin tulada, tereeniii butasoxixiin tulada bujuu jaagaaş xadaa, Soveed Xolboonoi xyseşadalii buuruulxa ba tereeniii hularuulxiin tulada zoxixo uşaral xylleeze baihagolon oronuul—byrzyaazin oronuud biigehen udxatai baina“.

Nyxer Staalinai zaaberi bolbol byxii Soveed orondo jixedee naişaagdaa mederegdee. Bolşeviig paartii teron tyrinigtaar zagsaan agua jixeaad bolbol socialiizmeelaltanuudai xaruulxa bulaal xanameteer zagsaza baina. Socialiis Exe oronoi xeden million patriodnuul bolbol Soveed Xolboon teese faşiis razveedkanuudai elsgeegdeeen spioongunul; xorologsol, diversaantnuud, alaurşaiai eiryylen barisa jabadalda Dotoodo xeregei Aradai Komisariaalta tualana.

Ilalta tygelder socializmiin oronoi xyseu ba şadal elgdaşagyi. Eneenei, jixedxede, agressoornuudai xebiel tyri duugai bolno. Zişeelxede, „Niixon ge japoonai faşiis gazetta bolbol „Japoon—Soveedai jireedyi dain“ geze garşagtai zyil dotoroo bişeheninee: „Soveed Xolboon bolbol ekonoomikiin ba olonnite aradai uxaan bodoloi baidalai ton zoxidtoi erxe baidalda na geze xaraada abxa xetei. Şine ekonoomikiin nydoro tereenei araduudai baidalalaiнь xemzee bexbaina. Ene uşar baidal xaJapoonoi bişe, xarin SSSilalta oloxo şaansii jixedxe

Staalinai Konstituucaveed gyreneei diildeşegyise şadalii bodoto deerenьruulhan ba batalahan dmeent—eb nairamdalai Ktitunea myn. Soveed Xolbdo dobtoloxo eeriin uxatysebyydii gyisedxexii dodogşolto,—ni gaşuudal bşine teexnikeer xujaglagdaba socialiis Exe oronto bmixaa sym ygehen erxim ldraauudtai Ulaan Aarmibol tyrgen, şidxexii, ilaltsoliioor xariusaza şadbaina. Zygeer, Oloroonnin ddii Komisaar, Soveed Xolnoi negeeri marşaal nyVoroşiilovai medyylhenei hoor, daisad xaraahaa jiretedeeniii eeriinь teritodeere şoxixo xeregtei.

Xuşalta ygei baiha haa gmxirze ee

Xori. Derbaanovskiin sonii „Zurgaanei zam“ gezeizoez 809 xoninoi bagtaxdulsan baina 1933 ba 1934 onuuda barihun jym. Tbairanuudiinь xaşalta ygeer mynee boltor baihaaymxirze baina.

Mynee zunai yjede xuşalnь dyyrgeze jirexe namar btor belen bolgoxo xeregtei.

R. A.

JAPOONOI RAZVEEDXIIN XOROTO HYIDXELEI XYDELMERI

(Yrgelzelel exin 172 noomerta)

Japoonoi impraaliizmiin seregei aparaadai ton şuxala byrideleinь xubi baiban tuladaa japoonoi razveedka bolbol japoonoi agreesi dab tyryyşiin eelzeende xaişaa şigleje, tiişeнь xaraza tusxai edbxi gargadag baina. Xitad bolbol xezeede japoonoi spioonuudaar dyyren isalaza baigaa. Mongoldo bolbol ton jixeer tanigdangir japoonoi razveedkanuud „dyrsel ababan baina". Japoonoi razveedka bolbol SSSR ii yni saghaa xoişoyre xedee, xorolboligoo jabuulga xexede şuxala oron geze xaradag baina.

Japoonoi razveedkiin xitad dotorxi organuud bolbol jyre busaar halaa habar bolhon ba bygdeeree xamtarxadaa jixe ba xeterxei xyseltei organizaaca bolne geze bide xelehen bainabdi. Japoongaud bolbol Xitad dotor xitadai probiincanuudta ba xydee niutaguud byxende, bylgemei aliş yjenyyd deere spioonoi yrgen halbarinuudiit tabizarsiihan baina. Xitad dotorxi japoonoi Spioonuud bolbol jiryyl xynyyd ba yndehe jahunaigaa talaar japoonguud baixa jym geze bodobol. tere alduutai bolxo baina. Spioonuudai olonxiiнь japoonguud bolbol xitadai bylgemei xajadhan soohoo, bodoloo aldazarxihan ba feodaal seregiin soohoo, bejee naimaaladag kypeecnyyd soohoo, trockiistnuud ba sagaantanai seregyyd soohoo hungaza abdag baina. Ede spioonuud bolbol byxii Xitadai terrtoori deere taraagdahan japoonoi seregei miisinyy leer, attaşeenuudaar, koonsolstvonuudaar xytelberilegdeleg baina. Japoonoi razveedkanuudai Xitad dotorxi muuxai xoroto xydelmeriiin maşa şuxala xubinь gexede Xitad aradii esergyysehen edibxitei provokaator temesel myn baina.

Xitadai feodaal johonoi butaralit ba xitadai militariistnuudiai bejejee xudaldadag şanarii xereglen japoonoi imperaliizm bolbol demii jixenyyd bişe zebsegte otriaaduudai xyşeer Xitad aradii olonzilei turşa dotor tonozo ba xaşaza baina. Ene baidalda xyrse jabadal bolboi japoonoi razveedkanuudai edibxitei provokoiono xydelmeriin yre garal nelieed jixeнь baina gebel zoxino.

Esergyy etegeedee butargan huldaulxii orolgozo japoonoi razveedka bolbol Xitad dotor gansa negen urbahan generaalnuudii xudaldan abxa ba japoonguudta bejejee xudaldahan agentuurii tatan abxa jabadalaa xizaarlalaggyi baigaa. Japoonoi razveedka bolbol bejee olonoor ba bexi nuurtai xitadai yndehenei bii bolxo jabadalii arid zailuulza baixii oroldono. Ene zorilgoo gyisedxexiin tula japoonoi razveedka bolbol jirexe sagta yndehen oronoigoo xysenyydii sugluuiza şadaxa geze hanagdamaar jamarş ceentr xitad dotor garag, tereenlei poliitikan ba seregei talaar esergyysen temesedeg baina. Japoonguudai bodoxolo japoonoi interveentnyydte yndehenei gederge soxilto jamar negen talaar emxileze şadamaar nege tiime zasagai gazar (xydee niutagai zasagai gazarş haa gansa) gy, ali nege tiime byleg Xitad dotor xalta bii bolxotoi saxuu japoonoi razveedka bolbol sag darii ene bylegii esergyysehen garalgii bii bolgodog baina.

Ene esergyy garalgii japoonoi ageentnuud eehedee sexe jabuuldag, negen gebel ede ageentnuudaar tuxtragdahan organizaacanuudii ba xynyydii jabuuldag baina.

Xitadai Centraalьna zasagai tuxai abxada, japoonguud bolboi xydee niutagai zasagai gazarnuudai (imagta xoito ba eeruun urda zygeixinei) separatiis zahdalgii jamarş argaar ulam gynzegiidyylxiin tula onsoxoi xysee gargaza baidag. Japoonoi razveedka bolbol centraalьna ba niutagai zasaguudai xoorondo zebsegte temesel hyzergexe geze oroldono. Xerbee eneenei byteze ygeegyi haanь japoonoi razveedka bolbol xitadai centraalna zasagai gazarai xyseba avtoriteedii dotorhoonь tahalduulxa geze oroldono. Japoonoi tagnuul bolbol zasaga gazar soo garhan arsaldaangy, ali tuskai nyleenyyd deere xonzono, nege generaalii nygeededeнь zoriuuta tuxiraza, nere xysexe bodol tyryyleze, naidamtai ataarxuunuudii duxanuudaarnь myrgeldyylene.

Japoonoi razveedka bolbol xitadai yrxirenji butarxai baidalii tedxen barixii sag yrgelze oroldono.

Provokaaciin sestaemii bejeyylxiin tulada japoonoi razveedxa bolbol tud bolzo dairaldahan bişe, xarin jixexen mergezeltei agentuurii xereglexe baina. Gomindaanai zarim negen tomo yileşed, xydee niutaguudai zasagai gazarnuudaгeşyyd, olondo tanigdahan generaalnuud—ede bolbol japoonoi polkoovniguudai ba kapitaanuudai xytelberi doro jabaza Xitadai yndehenei negedelei xeregii sag yrgelze tahtatadag ba xoişo tatadag tusxai agentuurada xynyydii xubaaldan ygedeg byleg myn.

Ene tusxai agentuura bolbol toogoigoo talaar jyriin agentuurada oroxodoo ysээn, gebeş myn le jixexen yrgel bolxo jym. Japoonoi hungan abagşad bolbol byri haja dytiin sagta aşaglaxagyi baibaş xozomoo xeregtei geze taaraxa agentuurii „beledxedeg" baina. Japoonoi abagşad bolbol hajiin sagta xereglen aşaglaxagyi baibaş xezee nege xeregtei bolxo geze tiime eehedtee taaramaar agentuurii „beledze" baidag.

Mynee sagta Xitadta aldar nere jixetei aad japoonoi niuusa ageentnuud bolxo poliitikan ba seregei albatai xynyyd ysээn busa bii jym. Tede bolbol bejejee xudaldahan japoonoi spioonuud geze ysee todoroogyi baina. Tede bolbol xeniii esergyyseze vostaani xeleb, xaana gal tyimer ba dalga emxilexeb geze ezeneigee zaaza ygexe yder sagii kylleeze bainad.

Japoonoi agentuuriin xeregledeg bejejee xalxalaxa, bag ymedxe foormonuud jixe olonlanza jym geze bide temdeglehen bainabdi. Hyylei sagta Xitadai arad niitiin dunda japoondo esergyy xydeleeneiton yrgeneer urgaza garxada japoonoi razveedeiguui bolbolmexeteigeer xojor niuur gargaza bejejee myn „japoondo esergyy etegeed" xebertei bolgoog baina. Xitadai xydee niutaguudai negende japoonoi esergyydte aşagtai todorxoi eehed xoorondiin dain bolgoog zorilgotoi tomo diveersi bolxo negen yimeenei bexel bolbol japoondo esergyy loozongoor jabuulagdahan uşar medigdeze baina. Japoonoi ageentnuud bolbol „patriood" „aradai nyxed" gexe zergiin bag niuurta ymedze japoonoi agreesii gederge soxizo şadaxa argagyi tuladanь Xitadai centraalьna zasagii zailuulxiin erilte tabihan baina. Japoon-germaaniin trockiis buxaarinai spioonuudai SSSR-bş yrgeneer xeregledeg eneмuuxai xojor niuurta jabadal bolbol japoonoi razveedkiin aşagladag xoro jixeer şunaazarxihan temeselei argiin uuta tuxai jyynheeş ylyy todolon xelene. Baidalda zoxildozo, odoo xitad dotor Japoonoi tuhada eiieer garza jireze bolxoo boliood baixada, japoonoi razveedka eehedtingee spioonuudii hurgaxadaa, jaabalş jixeer muuxai bolgoxo ba xoroloxiin tuladajamarşhaanьxalxab şa bag xereglegtii gedeg baina.

***

Gadaadiin imperaliistnuudai ba eehedtingee feodaalnuudai darlaltahaa multaraza, Soveed Xolboonoi eb nairamdalai tedxemzeer syleete şine baidalii baiguulza baihan Mongoloi Arad Respyyblike bolbol japoonoi seregeixinei niyden deere unahan bog şingi bolood baina.

Mongoloi Arad Respyyblikii esergyysehen japoonoi seregei xinei budaliaan bolbol Sibiirьte japoonoi interveence bolzo baixa yjede exilehen baina. Byri tiixede japoonoi agentuura bolbol Mongolii japoonoi kolooni bolgoxo xeregii xyngen bolgoxiin tulada Mongol oruu şurgan orozo byxezexii turşaad yzehen baina.

Ene turşalganь tahalagdahan baina, tiixede japoonoi xylehenşen sagaan bandiid Yngern barigdaza buudagdaa hen.

Gebeş, japoonoi razveedka bolbol xozom xozomiinş Gadaada Mongolii esergyysen xorololoigoo xydelmeriii negeş yder-

(Yrgelzelelenь 4-dexi niuurta)

Ispaanidaxi froontnuud deere

(TASS-iin medeeselnyydhee)

Centraalьna froont

jyyliiin 27-noi yder yimyyleeşed bolbol Vilьjanyeeva de la Kanьjaadahaa xojor kilometr urda tee baigaa respyyblikiinxinei poziicii xaşahan baina. Yimyyleeşenei arteleeri bolbol respyyblikiinxinei okooponuud teeşe xyseteigeer buudaa. Faşiistanuudai taankanuud Vilьjanyeeva de la Kanьjaadahaa Bryneete orohon xargiihaa baruun teeşe oiji xyndelen baigaa respyyblikiinxinei liinide dytelexii oroldoo.

Respyyblikiinxinei dinamiitçiguud, taankii esergyysexe baterei bolbol yimyyleeşenei taankanuudii suxariuulaa. Faşiistnuud respyyblikiinxinde esergyy xedexen ataaxa nuudii xeeş haa ysed, şanga tulaldaanai hyyleer xuŋşan poziica xyrteree suxariaa. Ydiin xoino negedexi çaasta marookkiinxinei jabagan sereg ataakalaa. Ataakanь şangaxan s xiuulza, marookkiinxin 800 garan xynyydee aluulhan baina.

Ijyyliiin 26-nai yder respyyblikiinxinei aviaaca bolbol Byryneete-Baodiilьja Montee, myn Gvadarraama goloi rajonguudta baigaa yimyyleeşenei poziicii xeden daxin boombodoo.

Centraalьna froont deerexi respyybliken aarmiin glaavna ştaabai tyleelegşe „Espaanь“ aagenstviin korrespondeentetei uulzaza, Bryneete ba Vilьjanyeeva de la Kanьjaadiin xoorondo baigaa respyyblikiinxinei poziicada jamarş xubilalta bolоogyi geze

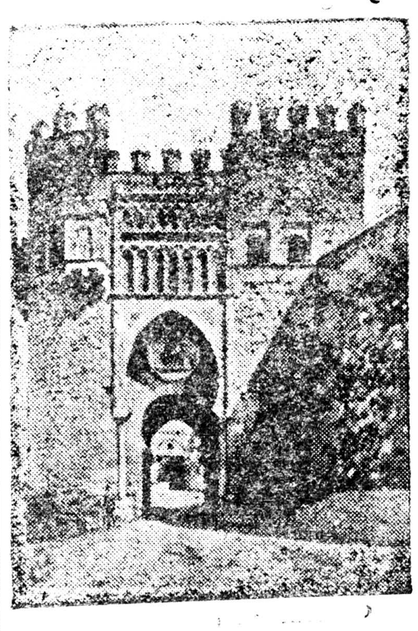

Ispaaniiin urlalgaşanai bytaohen istoriis paamitniguudii faşiis yimyyleeşed ba germaanii-itaaliiin interveentnyyd butargan handargaza baina.

ZURAG DEERE; Pyertadelь-solь. Toleedodaxi dundada zuunai yjiin vorotaa.

(Sojuuzfoto).

batalhan baina. Ene froont deere ijyyliiin 12-hoo 26 xyrter yimyyleeşen 15 mingan xynyydee aldaa geze myn medeesehen baina.

Aragoonoi froont

Ijyyliiin 26-nai yder Teryeeliiin uşaastog deere respyyblikiinxinei samolioooduud bolbol yimyyleeşedei byleg seregii boombodohon ba tedeniii pylimioodoor buudahan baina.

„Ybehen sesegleegyi“ geed, huuza baiba

Ijyyliiin 25-ai yderei medeegeer, Selengiin aimag soo ybehe sabşalgiin tyseb jadaxadaa 15 proc. dyyrgeedyi, Jyreegei, Selen-Dyymiin, Tamşiin ba Zagastain somonuud ybehenei xydelmeride byri hajaxan orobo.

Ende ybehe xuriaalga iime eşexebter muuxaigaar xozomdohonoi uşar şaltagaanь jyyb?—gexede: aimagaiк gyisedxexe komiteed ba aimagai gazarai tahaguud bolbol kolxoozuudai ybehe xuriaalgada beledxexe xydelxeriii emxidxeegyi ba ybehenei sabşalgada sag deerenь oroxo tuxai byri oroldoogyi baiba. Oroidoo ijyyniiin 9-ei yder xyrter aimagai gyisedxexe komiteedai preziidiym bolbol ybehe xuriaalgiin asuudalda xamaaraagyi baigaa.

Aimagai gyisedxexe Komiteedai preziidiym deere maşiina zebsegei zahabari tuxai asuudal xelseed, togtool batalxadaa, jamarş bolzor gargangyi, xenьş ujalgalangyi, miin xoohoor „tiixe iixe“ geze bişeed dyyrgehen baiba.

Iime honer bişe, xoobon togtool gargaad, baixadanь zarim kolxoozuud („Bolьşeviig“, Staalinai neremzete ba „Ulaan-Ydenge“), Zagastain ba Jyreegei somonuud maşiina zebsegei zahabariii xurdadxangyi, tereeniii ijyyliiin 20 xyrter udaaruulba.

Ybehe xuriaalga xezee exilexe tuxai sag bolzor togtooxodooş AGK baha la jyrensii udxatai, honor bişe, xoohon zaabari ygebe, Aimagai gazarai tahagai zootexnigyyd ba specialiistnar kolxoozuudta garza, ybehe xuriaalga xezee exilze bolxoor baihaniii xeleze ygeegyi baiba.

Aimagai gyisedxexe komiteed bolbol kolxoozuudii ybehe nogoonoi sesoglexe yjede sabşalgaa exilxe geze ujalgalhan baiba. Tereen tuxai oil guulaltiin xydelmeri jabuulagdaagyi baihan deerehee, zarim kolxoozuud „ybehe nogoon seseglexe ydii“ gelseed, byri haja boltor ybheudee oroodyi huubad.

Ybehe xuriaalgiin amzaltii şiidxexe nege xedexen ynetei ydernyyd yldebe. Ybehe xuriaalgada eli daldaar haad xeze, tereeniii xoişo tataza baihan xynyydii yter eliryylze xamag byxii dutuunuudaa darii zahaxa şuxala.

N. Kootov

BMASSR-ei Gazartariaalangai Arkoomii orologso

Kanceliaarai biyrokratiis xytelberiiin yre

Urda-Agiin somonoi, Staalinai neremzete kolxooz mynee zilde 2558 gektaar sabşaza, 38 minga 881 ceentner ybehe xuriaaxa tyseb tabiaad, ybehee sabşaza exilbe. Tiin 5 xonog byride 405 gektaar sabşaxa johotoi aad, 214 gektaar sabşahan baina.

Noormojoo iime bagaar jyynde dyyrgeneb gexede: kolxoozoi pravleeniiin geşyyd Bazarai, Namsarain ba brigadiir Badmiin gegşed brigaada teeşee hanaagaa tabinagyi. Ybehenei brigaadiin dunda socialiis myriiseo bolon poliitikan oilguulxa xydelmeri jabuulagdaagyi.

Yngeregşe zilde ene kolxoozoi xytelberilegşed ybehenei xuriaalgada operatiiv xytelberi ygeegyi baihan deerehee ybehe xuriaalgiin tyseb dyyrgeze şadaagyi hen

Mynee zildeş bahal urda ziliingee alduuji daxin dabtaxanь xolo bişe bolood baina.

Byrged.

Maşiinanь haatana

Muxar Şiber. Zandinai somonoi „Ulaan-Tujaa“ kolxooz 3-yder soo 20 gektaar sabşahan baina.

Ene kolxooz kosiilkonuudtaa zapaas xeregselgyi baiza, maşiinanь ebderxedee jixeer xoişo tatana.

Çimedei.

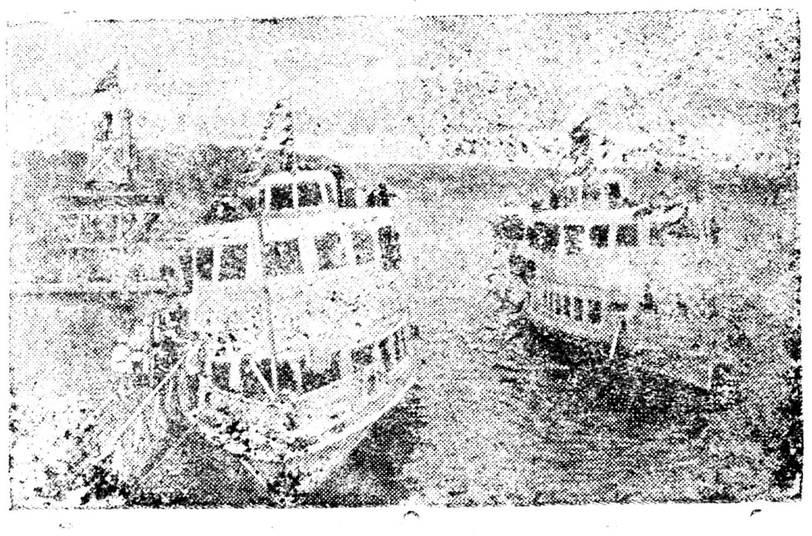

ZURAG DEERE: Goorьki'n neremzete Moskvaagai Centraalьna kylьtyyra ba amaraltiin paark şadarai erjide vool jiin syydnenyyd baina.

AXŞ-ai Eskaadra Vlaadivosto ailşaar jirexenь

Vlaadivostoog, 27. (TASS). Ijyyliiin 28-da Ameerikiin Xolbooto Staaduudai dalain seregei floodai seregei koraablьnyyd AXŞ-ai aaziin eskaadrii komaandalagşa admiraal Jarneeli gegşiin tug doro Vlaadivostoogto eb nairamdalai viziitetei jirexenь. Eskaadriin sostaav: kreiser „Auguusta“ admiraalai tug) ba eskaadriin 4 minonosenuud. AXŞ-ai, SSSR-te huugaa seregei ataşee podpolkoovnig Faimonviil gegşe ugtalgada bailsaxaa Moskvaahaa jirebe.

Ailşad ygleenei 11 çaasta jirexe. Soveedai Tiixiij okeaanai floodai komaandovaniii n tyleelegşed eskaadriin mi deere, eskaadrii ugtaxa da garba. Ameerikiin e ende jireze Zolotooj Ro xtede barxagaa xajaza baina.

Tiixiij okeaanai flood rodoi organizaacanuud Ameerikiin ailşadta x ugtalga beledxeze baina. Vlaadivostoogto baixa teaatr, ciirk ba soveeda fiilьmnyydii xaraxa. My ai eskaadriin komaandii bool;od ba Vlaadivostoog dai ekipaazai eblermel k diin xoorondo fydbooloi ga bolno.

PAMIIRAI XADANUUDTA

Pamiirai ynder ynder xadanuudai saana naran orohoor nelieed yni boloo. Orşon toiron niyde aldama xaranxui, ain balai. Goloi zon byxe byxe noiroor daragdanxai. Tiigebeş zorimgoi xiliin saxiuulşad hergeg. Tedener, xadiin ynderte balai xaranxii nyniiin nomgon baidalda narin nigtaar şagnaza, xiliingee amagalaniii xiorxo xursaar saxiza baiba.

Pamiirai xaranxii hyninyydei negende xiliin saxiuulşa Şçervaak gegşe zastaavai naçaalьnigai daabariaar xile mededeg, hurgaaltai „Dzeek“ geze noxoigoo daxiuulza xile deere oşohon baigaa.

Şçerbaanta daalgagdahan saxixa gazariinь xile şadarai tyrgen uradxaltai şuujama myrenei xazuuda hen. Sçerbaak, noxoitojoo xamta nygeede erjii xiorxo xursaar xaraza jabataraa, negen xara jyymiin dytelze jabaxii xaraba. Ene xara jyymen byri dytelze jirexedee tomo bolzo xaragdaba. Ene bolbol xilii ebden nebteregşe daisan baiba. Myrenei erji deere xyrter holzorzo jireed, manai tala teeşe argaar hamarba. Xiliin saxiuulşa, zoxistoi sagai xylieen xorgodood huuşşaba.

Xilii ebden nebteregşe, uhii hamarza garaad, xadiin dabaanai tomo tomo şuluu saaguur ton tyrgeer xo arilşaba. „Dzeek“ noxoşaa dabxin gyizerxibe. saxiuulşa, tere niuurii b geze dotoroo lab naida xoin xoinohoo xozomtoi myn gyildebe. Xedexe nuuta yngerbe. Noxoi, degşii xyseze oşood xyset debxeren tereniii gazart gaaba. Ene xyniii Şçzastaavtaa asarza tu Tus xyn xadia, yni uda yrgelze koontrbaanda e baihan medeltei niuur gaa.

Erxim hain xiliin sa nyxer Şçerbaakiin altan dotoronь xilii ebden neb şedii olon udaa barihani degleetei. Erxim hainaar xeregee dyyrgeze, haina ralsahanainь ba xiliin sax ton şuxala daabarinuud şeete hainaar gyisedxe nь tyleə otriaadai komaai ni bolbol Şçerbaakta olor şan ygehen baina. So xiliin saxiuulşadai, zo ba xiorxo xursanь—Exe doo Şçerbaak mete xeder gan patriooduudtai mana jixe aradai geroizmiin zişee myn bolno. Sociali noi xiliin saxiuul naidal garta baina.

Xariuusalgata redaaktor G. BELЬGAA.

MYNOODER KINOO-TEAATRNUUD

„Progrees“ kinoodo *Partizaanai basagan*

„Erdem“ Kinood *Dalitai malia*

Ulaan-Ydiin Gyrenei ciirk

Ene yderhee ciirkiin naa programaa şine bolgo

Tyryyşiin gastroolь.
Jevroopiin jixe atrakcioono
5 VORTANIOO 5

Tyryyşiin gastroolь
JULIAANS
damzuulalgiin geşxyyr

ROMANDOOS parteerne niidelge

ROMANOOVUUD xysetenei kraft—akrobaatan

Myn byxii tryybiinxid xabaalana. Ydeşiin 9 çaasta naadanь exilne. Yderei 3 çaashaa kaasa neegdene.

Diree

BMASSR-ei GEGEERYYLXE ARKOMAAD

dunda ba xysed bişe dunda hurguulinuudai 5 8 daxi klaasuudta zaoocnoor huralsalgada abalgii exilxenь.

Abtaxa ysloovi:

Zaoocno huralgada abtagşad bolbol abalgiin şalgtada xabaaduulagdaxa gebel, 5-daxi klaasta orogtyrelxi xeleeree ba arifmeetikaar exin hurguul programiin xemzeegeer şalgaltada oroxo, 8-daxi klta orogşod bolbol oros xeleer, literatuuraar, matem tikaar, fiizikeer, xiimieer xysed bişe dunda hurguul programiin xemzeegeer şalgaltada oroxo.

AŽAGLALTA: 3 zilhee saana bişe, tusta hurguulinuudii dyyrgehenei ynemşelgii yzyyle niuurnuud bolbol abtalgiin şalgaltahaa syleelegde Jamar hurguuli dyyrgeheneigee spraavka (tiimiin haa), xydelze baihan gazarhaa spraavka xabsarg **Ulaan-Yde goorod, Soveeduudai baişan, Gegeer Arkomaad, 22 daxi tahig, zaoocnoor hurgaxa gr pede geze garşaglaad medyylgee elьgexe johotoi.**

BMASSR-ei NAYAK tipograafida

buriaad-mongol xelen deere

YSEG XOLBOXO (наборщики), XEBLI (печатники)-ba NOM XABTAHALXA

(переплетчики) mergezeltei xydelmerişed

XEREGLEGDENE

Xydelmerilexe duratan tipograafiin direejcede ygleenei 8 çaasha 4 çaas xyrter jireze medexe DIRE

(GURBADAXI NIUURAI YRGELZELEL)

zogsoogoogyi hen. Raasiin propagaanda (mongolnuud ba japoonguud „raasiingaa talaar nege“ gehen) jabuulza, koontrrevoliycioono byddiin şazanai lamanarii daişalan tataza, japoonoi razveedka bolbol Mongol dotor spionaaz ba banditizm emxiledeg baigaa. Negen sagta Mongoloi dyxii huuritan zonoi 40% xyreze baihan byddadiin lamanarii japoonoi razveedçiguud bolbol yrgeneer aşaglaza baihan baina. Japoonoi razveedka bolbol lamanarii spionaazta ba huuritan zonoi dunda koontrrevoliycioono agitaaca jabuulxiin tulada aşagladag baigaa. Eneenei xazuugaar japoonoi zarim razveedçiguud bodoto niuuraa dallalaad, mongoloi aradai revoliycioono paartida şurgan orozo, tende paartiiin zergede ebderel uşaruulxa xydelmeri jabuulza baihan baina. Mynee eliryylegdeed baihan Mongoloi nelieed olon byrzyaazna nacionaliistnuud bolbol japoonoi razveedkiin sexe daaltaar xydelze baihan provakaatarnuudaar xelxieetei baihan baigaa.

Dotoodo Mongol sooxi japoonoi razveedkiin jabuulza baigaa xeregenь Mongoloi Arad Respyybliked orobol nelieedgyi baga haaduudtai uşaradag baina. Zexee ba Çaxar niutaguud dotor japoonoi seregei miisinyyd bolbol Gadaada Mongolii ba xitadai yndehetenei xysenyydii esergyysen temesexe zorilgotoi zebsegtei tomo baandanuudii bejedee tatan abxadaa dyyren şadaxa argatai baina. Tiigebeş, ynendee xadaa, niutagai feodaalnuudai ba lamanarai tuhalamzaar Dotoodo Mongoldo ba Xoito Xitadai zarim gazarnuudta japoonguudai bii bolgozo baihan baandanuud ba seregei bylegyydte japoonguud, bagsaaxada, gyised naidadaggyi baigaa. Niutagai huuritan zonoi zyghee bejedee daisan xarilsaa xylieeze byxii baidalda jabuulga xeze baihan japoonguud bolbol byri eehegiingee xylehenşenei zyghee urbalta boluuzan geze yrgelze heremzelze baidag. Uşar iinehee japoonoi razveedka bolbol dabxar naidabaritai baixiin tula japooniii daxaldahan zergeşehen organizaacanuudii bii bolgodog baina. Ene bodoloor japoonoi razveedka bolbol xoorondoo gargaatai, beje bejee xoblolsodog, eeriingee huuriii erxim geze japoonguudta taniuulxii oroldodog bagaxan feodaal taizanarii Dotoodo Mongol soo yile xeze baigaa bandiid bylegyydei komandiirnuudta tomilodog baina.

* * *

Delxei deerexi anxadugaar proletaar gyreniii esergyysehen japoonuudai razveedkiin xydelmeri bolbol Oktiaabriiin revoliyyciin tyryyşiin haranuudhaa exilehen baina.

Imperialiis dainai yjede Japoon bolbol Germaaniii esergyysexe dainda xaanta Rosii gyrenei sojuuznig geze formaalьna toologdodog baigaa. Gebeş, tere „Sojuuznig“ bolbol byri tiixe sagta xaanta Rosii gyrenei huladuu baidalii aşaglan „muusa xobtehen“ orosoi alas zyyn gazarnuudii tyryyşiin zoxixo uşaralai dairaldaxatai xaanta bulimtaran abxa gehen tusxai xaraanuudtai baihan jym. Imperaliis dainai jamaraarş dyyree haa Rosii gyren bolbol tereenhee jixe huladahan garxa tula, Japoonoi zyghee bolxo soxiltohoo Alas zyyn xizaaraa edibxitei arşalaza şadaxagyi baixa geze japoonoi generaalьna ştaab bolbol „urid xaraza“ baigaa. Ilgeze togtohon bodol deerehee japoonguud bolbol sojuuzan „tuhalamziin“ gurimaar xaanta zasagai gazarta xereggyi bolhon buu zebsegyyd tyredeggyi pyyşkenyydii, tehereleggyi yxer bougai homonuudii ygeleg baigaa.

Japoonoi agentuura bolbol ajatai zorid konьjektuura bolxo „Sojuuznig“ xarilsaaji aşaglan xaanta Rosii gyren dotor aixabtar tyremgei baidag hen.

Rosiin aarmida tomilogdozo jirehen japoonoi oficeer Araaki Sadao (soveedii esergyy avantiuuranuudai edibxite propagandiist geze odoo ylemze medegdedeg Araaki) gedeg byri xeterxei çpioon baiza, tereeniii xaanai zandarmeeri bolbol 1916 ondo Irkyy goorodto jaaxa argagyi bariza xaahan jyym. Araakiiin oficaalьna baidal deerehee ba xaanta zasagai Japoontoi sojuuzna ebee tahalxagyi xyselentei baihan baidal deerehee tere Araakiiin beje aarestahaa syleelegdehen baigaa.

Gebeş, Araakiiin çpioon karjeeranь eneen deere zogsoogyi. Rosii gyrende ilaltada proletaariin revoliyyee exilexetei xamta, Rosii gr i Dalai şadarii (Frimoorjii) bulimtaran abxa tuxai yni saghaa xoişo duralan haişaahan tysebee bejelyylxe sag jirebe geze japooni imperialiizm şiidxehen baina Soveedai teritooriii xeheg xeheg bolgon taha tataza bulimtaran abxa gehen ylemze zyxemzete ba şuhata imperaliis oroldolnuudai negenь bolxo japoonoi interveence bolbol 1918 ondo exilehen baina.

(Dyyreedyi).

Телефоны редакции: отв. редактора—3-44, отв. секретаря—3-23, отд. печати—7-55, промотдела— 5-07

Noomer gargagşa *N. Ceveenov.* Verstaalagşad: *D. Baldaanov, C Dambaajev.* BMASSR-ei Niut. Azyiledberiin arkomaadai tipograafi Ypolglavliit 844.